

Uluslararası Sosyal
Bilimler Akademisi
Dergisi (USBAD)

International Journal of
Social Sciences
Academy (IJSA)

Yıl 7, Year 7, Sayı 20, Issue 20, Aralık 2025, December 2025

e issn: 2687-2641

Özgünlük kontrolü

Authenticity process

DOI: 1820681

Makale türü: Araştırma
makalesi

Article type: Research
article

Geliş tarihi 10.11.2025

Submitted date

Kabul tarihi 20.12.2025

Accepted date

Elektronik yayın tarihi 20.12.2025

Online publishing date

Atıf Bilgisi / Reference Information

Kıziler Emer, F., & Yılmaz, Y. (2025). Charlotte Link'in *Sechs Jahre. Der Abschied Von Meiner Schwester* Adlı Romanında Hastalık Teması. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi / International Journal of Social Sciences Academy*, 7(20), 1503-1540.

CHARLOTTE LINK'İN SECHS JAHRE. DER ABSCHIED VON MEINER SCHWESTER ADLI ROMANINDA HASTALIK TEMASI

Funda KIZILER EMER¹, Yasemin YILMAZ²

Öz

Bu çalışmanın araştırma nesnesi, 21. yüzyıl postmodern Almanca edebiyatın önemli temsilcilerinden olan Charlotte Link'in *Sechs Jahre. Der Abschied von meiner Schwester* (2014) adlı düzyazı eserinin analizidir. Charlotte Link'in kendi yaşam deneyimlerine dayanan bu eser, otobiyografik roman türüne girmektedir. Romanın anlatıcısı, Link'in kendisi gibi kadın bir yazardır. Yazar, ben-anlatıcı perspektifini kullandığı bu eserinde, kız kardeşi Franziska'nın kanserle altı yıl süren mücadelesini, bu sancılı süreçte yaşanan travmatik deneyimleri, aile içindeki dayanışmayı, çaresizlik, acı ve yas duygularını ele almıştır. Romanın başlığı, kız kardeş figürünün hastalıkla mücadele sürecini ve bu mücadeleyi

¹ Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sakarya, fkiziler@sakarya.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-2204-3063>.

² Öğr. Gör., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, yaseminyilmaz@subu.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0009-0008-8304-6608>.

kaybedişini yansıtır. Çalışmanın amacı, romanda hastalık temasının nasıl temsil edildiğini, hangi kavramlarla ilişkilendirildiğini, figürlerde ne gibi dönüşümlere yol açtığını ve nasıl bir işlev üstlendiğini çözümlemektir. Çalışmanın rotası, ilk olarak yazara ve esere genel bir bakış ile başlayıp ardından eserdeki ana temanın ve figürlerin çözümlemesi şeklinde belirlenmiştir. Araştırma nesnesine ve amacına uygun olarak makalede, pozitivist-biyografik eleştiri başta olmak üzere, yazar ve metin odaklı araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Romanın tematolojik analizinde figür çözümlemeleri ön planda tutulmuştur. Kız kardeş figürü ile yazar-anlatıcı, hasta ve hasta yakınları olmaları bakımından incelenmiştir. Ayrıca romandaki olay örgüsü, zaman ve mekân konseptleri ve bunların romandaki anlam ve işlevleri ele alınmıştır. Bu şekilde çalışmada, hastalık olgusunun yalnızca hasta üzerinden değil, hasta ile hastanın yakınlarının bakış açılarından, bireysel ve sosyal boyutları ile analiz edilmesi gerektiği bulgulanmıştır. Bu bakımdan çalışmanın, Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Hedefler'in (SKH) 3.3. sağlıklı toplum hedefine destek sağlama potansiyeli bulunmaktadır. Çalışmanın önemi ve özgün değeri, henüz dilimize çevrilmemiş bu roman üzerine hem Türkiye'de hem yurtdışında bu açıdan yapılan ilk bilimsel çalışma olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Charlotte Link, *Sechs Jahre. Der Abschied von meiner Schwester*, Otobiyografik Roman, Hastalık, Ölüm.

The Theme of Illness in the Novel Titled *Six Years Farewell to My Sister* of Charlotte Link

Abstract

The research object of this study is an analysis of Charlotte Link's prose work *Six Years. Farewell to My Sister* (2014), one of the important representatives of 21st-century postmodern German literature. This work, based on Charlotte Link's own life experiences, falls within the genre of autobiographical novels. The narrator of the novel is a female writer, just like Link herself. In this work, written from a first-person perspective, the author-narrator addresses her sister Franziska's six-year battle with cancer, the traumatic experiences endured during this painful process, the solidarity within the family, and the feelings of helplessness, pain and grief. The title of the novel reflects the sister figure's

struggle with illness and her defeat in this struggle. The aim of this study is to analyse how the theme of illness is represented in the novel, what concepts it is associated with, what transformations it brings about in the characters, and what function it serves. The structure of the study begins with a general overview of the author and the work, followed by an analysis of the main themes and figures in the work. In accordance with the research subject and purpose, the article employs author- and text-focused research methods, primarily positivist-biographical criticism. In the thematic analysis of the novel, character analyses are prioritised. The author-narrator is examined in relation to the sister figure, in terms of their respective roles as the patient and the relative of the patient. Furthermore, the plot, time, and space concepts, along with concepts of time and space in the novel, and their meaning and function in the novel are addressed. Therefore, the study finds that the phenomenon of illness must be analysed not only from the perspective of the patient, but also from the perspectives of the patient and their relatives, focusing on its individual and social dimensions. In this respect, the study has the potential to support Sustainable Development Goal 3.3: Good Health and Well-being. The importance and original value of this study lie in the fact that it is the first scientific study conducted, both in Turkey and abroad, on this novel—which has not yet been translated into our language—from this perspective.

Keywords: Charlotte Link, *Six Years. Farewell to My Sister*, Autobiographical Novel, Illness, Death.

*Bu makale, Yasemin Yılmaz'ın kanserden vefat eden ablası
Esra Arıç'ın anısına ithaf edilmiştir.*

GİRİŞ

1990'larda tüm bilimlere hızla yayılan ve milenyumdan itibaren her disiplinin *sine qua non*'u sayılan disiplinlerarasılık yönelimi, hiç uzlaşmaz gibi görünen fen ve beşerî bilimler arasında bile düşünsel bir alışveriş başlatmış, edebiyat ve sağlık bilimleri arasında da ciddi bir yakınlaşma söz konusu olmuştur. Özellikle 2019 yılında yaşanan küresel çaplı COVID-19 pandemisinden sonra edebiyat ve hastalık konulu çalışmalar büyük bir popülerlik kazanmıştır.

Fiziksel ve ruhsal açıdan acı olgusunu doğurduğu için olumsuz bir semantik periferisi olan hastalık kavramı, insanlık tarihi boyunca hem bireysel hem toplumsal ölçekte yaşamın önemli bir bileşeni haline gelmiştir. Yakın zaman önce yaşanan küresel çaplı pandemi gibi salgın hastalıkların tüm dünya toplumlarını etkileyerek tarihsel ve sosyopolitik açıdan dramatik dönüşümlere yol açtığı, bireysel hastalıkların ise insanların yaşamını, ruh ve beden dengelerini, kendileriyle ve çevrelerindeki insanlarla olan ilişkilerini derinden etkileyip değiştirdiği görülmüştür. Bu nedenle hastalık, yalnızca biyolojik bir durum değil; aynı zamanda psikolojik, sosyolojik ve kültürel boyutlarıyla ele alınması gereken, semantik açıdan çokkatmanlı bir kavramdır.

Etimolojik açıdan bakıldığında “hastalık” kavramı, Farsça “yaralı” anlamına gelen *χaste* (خسته) sözcüğünden türetilmiştir (www.nisanyansozluk, 2025). Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde “hastalık” kavramı, “esenlik” karşıtlığıyla öne çıkar. Kavramın tanımı hem bedensel hem de ruhsal boyutlu rahatsızlıkları içeren “çor, dert, sayrılık, illet, maraz, maraza” (www.sozluk.gov.tr, 2025) gibi anlamlara karşılık gelir. Almanca’daki die “Krankheit” kavramı, Duden Sözlüğü’nde diğer tanımlamalara benzer şekilde bedensel, zihinsel ya da ruhsal bir bozukluk olarak tanımlanmakta; ayrıca “hastalık süresi, hastalığın yaşandığı dönem” (www.duden.de, 2025) boyutuyla açıklanmaktadır.

Oskay (1993, s. 97) hastalık kavramını iki ayrı bakış açısından tanımlar: İlk olarak hastalık medikal açıdan, yani doktorun bakış açısından okunduğunda, ‘nesnel’ anlamda hastalık vakası (disease) olarak tanımlanır. Bu bağlamda hastalık, “belirli işaret ve semptomlarla kendisini gösteren patolojik bir anormalliği ifade eder.” İkinci olarak ise, “[t]oplumsal-kültürel içerikli bir kavram olarak birey açısından hastalık (illness)” tanımı vardır. Bu açıdan hastalık, ‘özel’ bir nitelik taşır; bireyin kendi bedensel ve ruhsal deneyimleri aracılığıyla kavrayıp deneyimlediği

rahatsızlık, acı ve/ veya güçsüzlük durumu şeklinde tanımlanır. Ancak bu ikinci boyut, yalnızca bireyin kendi içsel deneyimiyle sınırlı değildir; bireyin ona en yakın konumda olan ailesi başta olmak üzere tüm sosyal çevresi söz konusu hastalık sürecinden etkilenir. Bu bağlamda hastalık hem öznel hem de sosyal bir boyut taşır. Dolayısıyla hastalığın tanımı, bakış açısına göre subjektif (illness) ve objektif (disease) olarak değişebileceği gibi, bireyin psikolojik, sosyo-ekonomik ve kültürel konumuna bağlı olarak farklı şekillerde algılanıp kavramsallaştırılabilmekte olan çok boyutlu bir kavramdır.

Hastalık hem bireyi hem de toplumu bağlayan çok katmanlı anla(mlandır)ma alanlarına açık bir metaforik dokuya sahip olması nedeniyle dünya edebiyatının başat temalarından biri haline gelmiştir. Lev N. Tolstoy'un *Ivan İlyiç'in Ölümü* ([1886], 1988) adlı ünlü romanında, Arthur Schnitzler'in *Das Sterben* (1895) adlı novelinde, Peyami Safa'nın, *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*'nda (1930), Rainer M. Rilke'nin *Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge*'sinde ([1910], 1998), Thomas Mann'ın *Der Zauberberg*'inde ([1924], 2003) hastalık, genellikle acı, aşk, varoluş sancısı ve ölüm temalarıyla iç içe dokunmuştur. Bilge Karasu'nun (1999, s. 19) söylemiyle "[h]er birimiz, her an acı çeken bir gövdeye dönüşebiliriz, ya da böyle bir gövdenin yardımcısı, bakıcısı, gözlemcisi olabiliriz". Ancak gövdesi ya da ruhu hastalanan yazar olursa, yazarak hastalığıyla ve olası ölümüyle hesaplaşacak onu içten içe kemiren hastalığı sözcüklerle yenmeye girişecek, onu "bir yazısının, bir yapıtının bir parçası haline sok[up] ondan yararlanacaktır" (a.g.e., s. 16). Bu bağlamda yapılan en çarpıcı çalışma, Amerikalı eleştirmen Susan Sontag'ın kanser olduğu süreçte kaleme aldığı *Illnes As Metaphor* (1978) adlı kitabıdır. "Hastalıklar daima bir toplumun bozuk veya adaletsiz olduğu ithamını yaşatmaya yönelik birer metafor olarak kullanılmıştır" diyen Sontag (1988, s.77), hastalığın bir metafor olarak

dilsel, söylemsel, imgesel düzeylerini irdelemiş, kanser gibi hastalıkların toplumsal düzlemde nasıl alınıp anlamlandırıldığını ve bunun edebiyat dünyasına nasıl yansıtıldığını analiz etmiştir (a.g.e., s. 13-41). “Bakterilerin ‘istilacı’ oldukları veya dokulara ‘sızdıkları’” (a.g.e., s. 71) gibi ifadelerle askeri jargonun yüzyıl dönümünde tıp literatürüne girerek, hastalığın işgal ve savaş olarak betimlendiğine dikkat çeken eleştirmene göre, hastanın da kendine ve hastalığına bakışını biçimlendiren bu alımlama şeklinde çarpıcı olan şey; “[h]astalığın klinik gidişinin ve tedavisinin bu tarzda betimlenmesinden öte, hastalığın kendisi[nin] topluma karşı savaş açmış bir düşman olarak” (a.g.e.) görülmesidir.

İşte bu çalışmanın araştırma nesnesi de postmodern Almanca edebiyatın önemli yazarlarından Charlotte Link’in hastalık temasını farklı boyutlarıyla izlek edinen *Sechs Jahre. Der Abschied von meiner Schwester*³ (2014) adlı romanıdır. Link bu romanda – kendisi gibi aynı zamanda – yazar olan ben-anlatıcı aracılığı ile ölümcül bir hastalığa yakalanan kız kardeşinin dokunaklı öyküsünü anlatır. Kız kardeşi ölümcül bir hastalığa yakalanan “ampirik yazar” (Eco, 1995, s. 25) Link bu romanında, yazar-anlatıcı figürü aracılığıyla gerçek hayatında yaşadığı derin acı deneyimini, hastalık ve ölüm gerçeğiyle yüzleşmesini ve kız kardeşini kaybetmesinden sonraki yas sürecini işlemiş, bu bakımdan otobiyografik roman türüne giren bir yapıt ortaya koymuştur.

Bu roman aile bağları, duygudaşlık ve dayanışma duygusu, kardeşlik ilişkisi, acı ve yas deneyimini de içine alan bir tanıklık, hem objektif (disease) hem de subjektif (illness) açılardan bir hastalık anlatısı olarak okunabilir. Nitekim yazar-anlatıcı, kız kardeşi Franziska’nın kanserle altı yıl süren mücadelesini anlatırken, hastalığın fiziksel-ruhsal ve toplumsal boyutlarını da ele almaktadır. Anlatı boyunca kız kardeş figürü

³ Romanın adı bundan sonra sadece *Sechs Jahre* diye anılacaktır.

Franziska'nın bedeninde meydana gelen çöküş, yalnızca bireysel/ öznel bir deneyim olmaktan çıkmakta ve aile üyelerinin yaşamına doğrudan etki eden sosyal bir olgu haline gelmektedir.

Bu makalenin amacı, *Sechs Jahre* adlı romandaki hastalık temasını farklı perspektif ve boyutları ile analiz etmektir. Çalışmada hastalık temasının alımlanma ve temsil edilme biçimlerinin, hastalığın figürlerin ve toplumun yaşamında yol açtığı dönüşümlerin ve romanda nasıl bir işlev üstlendiğinin açığa çıkarılması amaçlanmaktadır. Romandaki hastalık deneyiminin yalnızca tıbbi bir rahatsızlık olarak değil, aynı zamanda bireysel, ailevi ve sosyal boyutlarıyla birlikte incelenmesi, hastanın fiziksel-ruhsal deneyimleri ve bakış açısıyla ona destek ve yoldaş olan aile üyelerinin duygulanımlarının, hastalık metaforuyla birlikte acı ve yas süreçlerinin romandaki temsil biçimlerinin de çözümlenmesi hedeflenmektedir.

Çalışmanın amacına uygun olarak roman analizinde kullanılan yöntemler, pozitivist-biyografik eleştiri başta olmak üzere, yazar ve metin odaklı okuma modelleridir. "Yöntem, amaca giden yoldur" diyen Maren-Grisebach'a göre (1972, s. 5) kökeni, Auguste Comte'un deterministik pozitivistliğine dayanan pozitivist eleştiri, her tür kuşku ve belirsizliğe karşı neden-sonuç ilişkisiyle kanıtlanabilen somut olgulara/ verilere dayanan metafizik karşıtı bir yöntemdir. İç-dış, fiziksel-ruhsal gibi ayrımlar yapmayan, buna koşut olarak doğa bilimleri ile beşerî bilimleri de birbirinden ayırmayıp bir bütün olarak ele alan pozitivistizm, edebiyat eleştirisinde aynı mantıkla, yapıt ile yazar (ya da kurgu ve olgu) arasında fark gözetmeyerek, yapıtın yaratıcısı olan yazarı temel hareket noktası kılar. Hippolyte Taine'in Balzac'ın yapıtlarını anlamak için yaşamını anlamak gerektiği iddiasından (1895) anlaşıldığı gibi pozitivist eleştiri, yazarın yaşamına odaklanan biyografik eleştiriyle kaynaşmış

durumdadır (a.g.e., s. 10-12). Biyografik eleştirinin kurucusu Charles A. Sainte-Beuve’a göre “bir sanatçı ile ürettikleri arasında organik bir bağ vardır. Yazarın psikolojisi, zihinsel ve linguistik kapasitesi metne transfer edilir. Metin, her anlamda yazarının bir temsilidir” (Solak, 2016, s. 81). Klasik anlamda biyografik eleştiri, “sanatçının hayatını eksiksiz bir şekilde ortaya koymaya çalışır.” Ancak bu çalışmada kullanılan “[p]ozitivist-biyografik yöntem ise, sanatçının hayatını sadece eserlerini aydınlatığı nispette önemser.” (a.g.e.).

1- YAZARA VE ROMANA GENEL BAKIŞ

1963 Frankfurt am Main doğumlu Charlotte Link, günümüz Almanca edebiyatının tanınmış ve üretken yazarlarından biridir. Yazınsal başarısını özellikle türler arası geçiş yapabilme yeteneğine, yani edebi çok yönlülüğüne borçludur. Link, romanlarında toplumsal temalara yer vererek geniş bir okur kitlesine ulaşmış, bu romanlar arasında yer alan ve televizyon için uyarlanan *Sturmzeit* adlı üçlemesiyle (*Sturmzeit, Wilde Lupinen, Die Stunde der Erben*) olağanüstü bir başarı elde etmiştir. Ayrıca yazar, psikolojik derinliğiyle öne çıkan gerilim ve cinayet romanlarıyla edebiyat dünyasında kendine özgü bir yer edinmiştir (Link, 2002).

Link, edebi kariyerine on altı yaşında ilk romanı *Die schöne Helena* ile başlamış; bu roman kısa sürede geniş bir okur kitlesine ulaşmıştır (Link, 1986). Psikolojik gerilim romanları, uluslararası çok satanlar arasında yer alır. Bununla birlikte *Der Beobachter* adlı eseri, “Der Spiegel” dergisinin en çok satanlar listesinde kısa sürede zirveye yerleşmiştir. Sadece Almanya’da bugüne kadar Link’in 20 milyondan fazla kitabı satılmış; romanları pek çok dile çevrilmiş ve televizyon uyarlamaları yüksek izlenme oranlarıyla gösterilmiştir.

En bilinen yapıtları arasında yer alan *Sturmzeit* üçlemesi, Doğu Prusya'da bir ailenin üç kuşak boyunca süren yaşam öyküsünü konu edinir. Eser, tarihsel bağlamda kadın karakterlerin özgürlük mücadelesini merkeze alır (Link, 2010). Bu üçleme hem edebiyat dünyasında hem de televizyon uyarlamalarıyla geniş bir kitleye ulaşarak büyük bir başarı elde etmiştir. *Die Täuschung*, *Das Haus der Schwestern*, *Der Verehrer* ve *Im Tal des Fuchses* gibi yapıtlarında ise birey-toplum çatışması, suç ve vicdan arasındaki ilişki, kadın kimliği ve psikolojik çözülme gibi konuları izlek edinmiştir. *Sechs Jahre* adlı romanı, yazarın kendi yaşam deneyimlerinden hareketle kaleme aldığı otobiyografik bir romandır. Link, kız kardeşinin hastalık sürecine ve ölümüne yoldaşlık ve tanıklık ederken, yaşadığı deneyimleri okurla buluşturur.

Bugün Wiesbaden'de yaşayan Link, Almanya'nın hem popüler edebiyat alanında en saygı duyulan yazarlarından biri olarak kabul edilmektedir. Alman Kitap Ödülü'nün Kurgu Kategorisi'ne aday gösterilmiş ve romanlarının büyük bölümü televizyona uyarlanmıştır (Link, 2013).

Genel hatlarıyla değerlendirildiğinde, Link'in metin evreni hem bireysel ve toplumsal hem de küresel ölçekli sorunları içeren tematolojik zenginliği, eleştirel bakış açısı, güçlü ve yalın ifade gücüyle karakterize olur.

Link, bu çalışmanın araştırma nesnesi olarak belirlenen *Sechs Jahre* adlı romanında, kanserle mücadele eden kız kardeşi Franziska'nın hastalık sürecini, bu süreçte yaşadığı türlü duygu durumlarını, hastalık sürecinin aile üzerindeki etkilerini ve sonrasında yaşadığı kaybı nasıl karşıladığını anlatır. Franziska ilk olarak lenf bezi kanserine yakalanır.⁴ Kemoterapi ve

⁴ Lenf bezi kanseri, tıpta *lenfoma* olarak adlandırılır. Bu hastalık, bağışıklık sisteminin bir parçası olan lenfositlerin anormal çoğalması sonucu lenf düğümlerinde ortaya çıkan kötü huylu tümördür (National Cancer Institute, 2025).

ışın tedavisi sonrasında iyileşir. Kız kardeş sağlığına kavuşur ve yaşamına kaldığı yerden devam eder. Ancak hastalık on yedi yıl sonra beklenmedik bir şekilde tekrar ortaya çıkar ve Franziska'nın vücuduna yayılmaya (metastaz) başlar.

Kitabın başlığında yer alan belli bir zaman aralığına karşılık gelen “Sechs Jahre” ifadesi, kız kardeşinin ikinci hastalık sürecinin ele alındığı altı yıllık süreci ifade eder ve bu süreç, ilkinde göre çok daha zordur. Hastalığın başka bölgelere sıçraması; sürekli değişen tedavi yöntemleri, sonu gelmeyen doktor kontrolleri, kullanılan ağır ilaçların yan etkileri ve artan tükenmişlik duygusu, Franziska'nın hem fiziksel hem de ruhsal açıdan giderek gücünü yitirerek zayıflamasına neden olur.

Link, hem eleştirel gözlere sahip bir kadın-yazar hem de kardeşini çok seven bir abla olarak Franziska'nın yaşadığı bu süreçlerin doğrudan içindedir ve ben-anlatıcı figürü olarak romana eklenmiştir. Bu şekilde olgu ve kurguyu iç içe geçiren yazar, kız kardeşinin yaşadığı fiziksel değişimlerin yanı sıra ruhsal çöküşünü de okura şeffaf bir şekilde aktarır. Aile içinde oluşan dayanışma çaresizlikle iç içe geçmiştir. Anlatıcı-yazar, annesiyle birlikte kardeşinin bakımını üstlenir ve onun yanında olarak bu zorlu süreci paylaşır. Franziska, yaşama olan bağlılığını son ana denk korusa da altı yıl süren mücadelenin ardından hayatını kaybeder.

Yazar için bu kayıp sadece bir bireyin ölümü değil kendinden çok önemli bir parçanın yok olması anlamına gelir. Ölümün ardından Link, kız kardeşinin yokluğuyla yüzleşmeye çalıştığı bir yas sürecine girer. Kardeşinin yokluğunda, onunla diyalog tarzında monologlar kurar. Anılar hem geçmişin yasını hem de bugünün anlam arayışını besleyen varoluşsal bir yolculuğa dönüşür. Bu roman yalnızca hastalık ve ölüm gerçeğiyle yüzleşmenin, sevdiğinin ıstıraplarından duyulan derin acının, onunla vedalaşmanın ve ardından gelen yas duygusunun hazin anlatısı

değil, aynı zamanda hayatta kalışın, dayanmanın, dayanışmanın da hikâyesidir.

Hastalık teması ekseninde gelişen bu otobiyografik roman, edebiyatla tıbbi buluşturan bir “hastalık anlatısı” olarak da okunabilir. Dervişcemaloğlu (2012, s. 6) – Oskay’ın hastalık tanımlamasına koşut olarak – hastalığı izlek edinen “hastalık anlatılarını” (illness narratives) “dar anlamda, hasta insanların, kendi hastalıklarıyla ve bunun yaşamları üzerindeki etkisiyle ilgili” anlatılar olarak tanımlar. Söz konusu anlatılar yalnızca hastanın bireysel gereksinim ve deneyimlerini değil, aynı zamanda ailesi, arkadaşları ve meslektaşlarıyla olan ilişkilerini de kapsar. Bu anlatılar gündelik konuşmalardan yazılı otobiyografik metinlere kadar uzanan geniş bir yelpazede ifade alanı sunmakta ve bireyin yaşamını etkileyen deneyimleri anlamlandırmasına aracılık etmektedir. Bu açıdan bakıldığında bu yapıt hem otobiyografik bir roman hem de hastalık deneyiminin bireysel ve sosyal boyutlarını açığa çıkaran bir hastalık anlatısı olarak okunabilir.

2- CHARLOTTE LİNK’İN *SECHS JAHRE. DER ABSCHIED VON MEINER SCHWESTER* ADLI ROMANININ HASTALIK TEMASI EKSENİNDE ANALİZİ

“Hastalık, yaşamın karanlık yüzü, gecesidir;
daha çok tedirgin edici bir vatandaşlıktır.”
(Sontag, 1988, s. 7)

Charlotte Link’in *Sechs Jahre* adlı romanı, otobiyografik tanıklık özelliği taşıyan, hastalık ve ölümle hesaplaşma izleği bakımından kişisel kaybın evrensel bir boyuta dönüştüğü bir metindir. Link’in kitabın ampirik

yazarı olarak Önsöz’de yer alan şu açıklamaları, romanın kendi yaşam deneyimlerine dayandığını ortaya koyar:

“Warum dieses Buch? [...] Schon deshalb, weil ich, bekannt als Autorin von Kriminalromanen, davon ausging, dass meine Leser vielleicht verwundert sein würden [...].

Meine Schwester Franziska starb [...] am 7. Februar 2012, nachdem sie sechs Jahre lang voller Entschlossenheit gegen den Krebs [...] gekämpft hatte.

Unsere ganze Familie kämpfte an ihrer Seite. [...] Es gab immer wieder Momente, in denen Franziska zu mir sagte: ‚Wenn das alles hier hinter uns liegt, musst du darüber schreiben!’ (Link, 2014, s. 5)

(“Neden bu kitap? [...] Çünkü polisiye romanlar yazarı olarak tanınan biri olarak, okurlarımın şaşıracağını düşündüm [...].

Kız kardeşim Franziska, 7 Şubat 2012’de öldü; altı yıl boyunca kanserle büyük bir kararlılıkla mücadele etmişti.

Tüm ailemiz onun yanında savaştı. [...] Franziska bana sık sık şöyle derdi: ‘Bütün bunlar geride kaldığında, bunun hakkında yazmalısın!’)

Yazar, kanser hastalığıyla mücadele eden kız kardeşi Franziska’nın ilk teşhis ve tedavi döneminden yıllar sonra yeniden başlayan hastalık sürecini okuruna ayrıntılı biçimde aktarmaktadır. Link’in kız kardeşinin adını aynen kullanması da yaşadıklarını kurmacalaştırdığını, gerçek ve kurmaca düzlemlerini iç içe geçirdiğini gösterir. Bu bakımdan bu yapının otobiyografik bir roman, hatta otobiyografik ve kurgusal anlatımı kaynaştıran otokurmaca (Zipfel, 2009, s. 286) olduğu kesinlik kazanır.

Romanda altı yıllık bir zaman dilimine yayılan bu süreç, romanın adına da doğrudan yansımıştır. Roman 8 Ocak 2012 tarihinde, bir pazar gününde başlar:

“Sonntag, 8. Januar 2012, Die Sonntage sind mein Part, so haben wir es abgesprochen. Vereinzelt auch Wochentage zwischendurch, aber die Sonntage stehen fest. (s.11)”

(“Pazarlar benim görevim, böyle kararlaştırdık. Arada sırada haftanın başka günleri de oluyor, ama pazarlar kesin.”)

Bu ifadeyle anlatı net bir tarihsel zemine oturtulur. Anlatıcının yaşamındaki bir rutinin vurgulanması, hikâyenin kişisel ve otobiyografik niteliğini güçlendirir. Bu tarih aynı zamanda Franziska'nın hastalığının son dönemlerine işaret ederek, anlatının duygusallığını belirleyen başlangıç noktası olur.

Olaylar bu tarihten itibaren genel hatlarıyla düz bir çizgide ilerleyen kronolojik bir anlatı düzeni içinde gelişir, ancak zaman zaman anımsamalar aracılığıyla geçmişe dönülerek (flashback) anlatı akışı kesintiye uğratılır. Bu şekilde anlatıcı, olayların içsel çözümlerini eşzamanlı olarak geçmiş ve bugün arasında mekik dokuyarak devingen bir zamansal akışta aktarır. Geçmişe dönüşler, yazarın kız kardeşiyle olan bağına, çocukluk anılarına ve hastalığın ilk teşhis edildiği döneme kadar uzanır. Özellikle 5 Şubat günü (s. 299-303), hem anlatıcının hem de aile bireylerinin yaşadığı duygusal ve fiziksel yoğunluk çarpıcı bir şekilde sunulur. Franziska'nın ölümünün 7 Şubat 2012 gecesi saat 01:20'de gerçekleştiği bilgisi (s. 314), anlatılan zaman dilimini somutlaştırır ve anlatılan olayların gerçeklik etkisini artırır.

Almanya’da geçen romanın fiziksel mekanları, anlatının ilerleyişine göre Wiesbaden, Bad Homburg, Frankfurt ve Bavyera’daki bir klinik gibi çeşitli yerlerde geçmektedir:

“Es ist Sonntagabend, daher gelange ich ohne den üblichen Stau von Bad Homburg nach Wiesbaden. Mit jedem Kilometer, den ich zurücklege, wächst meine Panik. (s. 25)”

(Pazar akşamı olduğundan Bad Homburg’dan Wiesbaden’a alışıldık trafiğe takılmadan ulaşıyorum. Kat ettiğim her kilometreyle birlikte paniğim artıyor.)

Her bir şehir, Franziska’nın hastalığının farklı bir evresini temsil etmektedir. Anlatıcının yaşadığı yer olan Wiesbaden, anılarını kaleme aldığı, kardeşinin yokluğuyla başa çıkmaya çalıştığı mekândır. Bu bağlamda Link, kendi yaşam alanı ile kız kardeşi arasındaki mesafeyi şu sözleriyle vurgular:

“Ich wohne seit sieben Jahren im hessischen Wiesbaden, und wir sehen einander nicht mehr oft. Da aber mein Verlag seinen Sitz in München hat, fahre ich mit einiger Regelmäßigkeit in die bayerische Landeshauptstadt.” (s. 63)

(Yedi yıldır Hessen’deki Wiesbaden’de yaşıyorum ve artık birbirimizi sık sık görmüyoruz. Ancak yayınevimin Münih’te olması nedeniyle düzenli olarak Bavyera başkentine gidiyorum).

Bu cümleler, mekânın yalnızca fiziksel bir ortam olmadığını, aynı zamanda hastalık sürecinde mesafelerin duygusal ağırlığını yansıtan bir unsur olduğunu göstermektedir. Bad Homburg ise, Franziska’nın hastalığının kritik noktalara ulaştığı ve yoğun bakım sürecinin geçtiği yerdir. Klinik ortamı, ailenin duygusal çöküşünü ve Franziska’nın mücadelesinde zorlandığı zamanları yansıtır. Bu mekânlar yalnızca

olayların geçtiği fiziksel bir arka plan değil, aynı zamanda duygusal bir atmosfer olarak da önemli bir rol üstlenmektedir. Link anlatısında bu mekânların her birine ayrı bir simgesel anlam yükler.

Romanın ana figürleri; yazar olan abla figürü ile kız kardeşi Franziska'dır. Link, aynı zamanda romanın anlatıcısı konumunda olan yazar aracılığıyla, bizzat kendisinin yaşayıp deneyimlediği hastalığa tanıklık ve yoldaşlık etme sürecini romanın kurmaca düzlemine aktarmıştır. Dolayısıyla buradaki yazar figürü, anlattığı yaşantıları bizzat deneyimleyen ("erlebendes Ich") ben-anlatıcı ("Ich-Erzählerin") konumundadır. Link, tüm bu süreci öznel, içe dönük ve duygu yüklü bir anlatımla okura aktarabilmek için, Stanzel'in (1993, s. 16) narratoloji çalışmasında tanımladığı "ben-anlatıcı" konumunu ile iç perspektif tekniğini kullanmıştır (Tepebaşı, 2008, s. 388). Tematolojik açıdan anlatının temelinde, sevilen birinin acısına tanıklık etmenin yarattığı derin acı ve üzüntü, insanın ölüm karşısındaki çaresizliği ve bir kaybın ardından gelen manevi boşluk duygusu bulunur. Romanda hastalık süreci, toplumsal ya da kültürel simgelerle çerçevelenmiş olaylar dizisi şeklinde ve metaforik açıdan zengin bir anlatımla değil, oldukça sade bir dille ve gündelik yaşamın somut gerçekliği içinde sunulmaktadır. Bu durum, romanın ait olduğu postmodern roman türüne seçkin modernizmin "güzel" eksenli estetik anlayışının yerine gündelik olanın estetiğinin (Schneider, 1997, s. 18. akt. Kızıler Emer, 2024, s. 290) yerleşmesiyle açıklanabilir.

Link'in anlatısı Sontag'ın (1988, s.7) hastalık karşısında gerçekçi bir tutumun yeğlenmesi gerektiği savını somutlaştırır. Hastalığın, özellikle –etik-teolojik açıdan, işlenen günahlar yüzünden hak edilmiş bir – ceza gibi alınıp kavramsallaştırılmasına karşı çıkan Sontag, onu anlamamanın en sağlıklı yolunun, bu tarz ürkünç metaforik yorumlardan uzak durmak

olduğunu belirtir. Romanda hastalık teması retorik figür ve araçların kullanımıyla değil, yalın, gündelik bir dille ve gündelik yaşamın gerçekliği içinde sunulur. Franziska'nın hastalıkla beraber bedeninde gerçekleşen değişimler bu duruma örnektir:

“Bei einer Größe von 1,73 Meter ist sie auf 39 Kilo abgemagert, was ihren Kopf in eine Art lebenden Totenschädeln verwaldelt hat, an dem die langen, noch immer leuchtend blonde Haare fast irritieren”
(s. 13)⁵

(1,73 metre boyunda olan Franziska, 39 kiloya kadar zayıflamıştı; bu da onun başını, uzun, hala parlak sarı saçların neredeyse rahatsız edici görüldüğü bir tür yaşayan kafatasına dönüştürmüştü.)

Yukarıda alıntıda, hastalığın yol açtığı fiziksel dönüşümlerin gündelik dilde ve gündelik yaşamın kaçınılmaz bir gerçeği olarak betimlendiğini gözlenir. Ancak hastalık yalnızca hastanın bedeninde değil, ruh dünyasında da büyük dönüşüm yaratır. Bireysel ve sosyal kimliğinin travmatik biçimde değişmesine yol açar:

“Franziska ist eine erwachsene Frau, verheiratet, Mutter von zwei Kindern, sie war jahrelang erfolgreich im Beruf, hat ihr Leben alleine und selbstverantwortlich gemeistert.

Nun liegt sie abgemagert, kraftlos und schmerzgepeinigt in einem Krankenhaus [...].

Sie braucht ihre Mutter so dringend wie sie es seit der Zeit nicht mehr gebraucht hat, als sie ein Baby war.” (s.106).

(Franziska, yetişkin bir kadın; evli, iki çocuk annesi, yıllarca işinde başarılı olmuş, hayatını tek başına ve sorumluluk bilinciyle yürütmüş biri.

⁵ Bundan sonra romandan yapılan alıntılar yalnızca sayfa numarasıyla verilecektir. (Alıntıların Türkçeye çevirisi Yasemin Yılmaz tarafından yapılmıştır).

*Şimdi ise zayıflamış, bitkin ve acılar içinde bir hastane yatağında
yatıyor
Annesine, en son bebekken duyduğu kadar derin bir ihtiyaç
hissediyor.)*

Franziska'nın hastalığı ilerledikçe bedenindeki çöküşün yanında ruh ve düşünce dünyası da olumsuz yönde değişir. Yalnızca fiziksel acılarla sınırlı kalmayan bu süreç, hastalığa maruz kalan bireyin üzerinde bıraktığı yıkıcı psikolojik etkileri de açığa çıkarır:

*“Es ist deshalb besonders schlimm für mich, sie weinen zu sehen.
Weil ich weiß, dass sie in diesem Moment seelisch und nervlich
völlig am Ende sein muss.
‘Es wird nichts mehr’, sagt sie leise, von Schluchzen unterbrochen.
‘Schau mich an. Du weißt doch selber, dass ich das nicht mehr
schaffe.
Ich werde nie wieder nach Hause können.
Ich werde diesmal nicht schaffen” (s. 19).*

(Onu ağlarken görmek bu yüzden benim için özellikle zor.
Çünkü biliyordum ki o anda, ruhen ve sinir bakımından
tamamen tükenmiş olmalı.
“Artık hiçbir şey olmayacak,” dedi kısık bir sesle, hıçkırıkları
arasında kesilerek.
“Bana bak... Sen de biliyorsun, artık bunun üstesinden
gelemem.
Bir daha eve dönemem.
Bu kez başaramayacağım.)

Hastalığı boyunca ölümle yüzleşen kız kardeş figürünün giderek zayıflayan bedeninde ve zihninde ölümün varlığı daha çok belirginleşir. Sontag'ın (1988, s. 13-24) belirttiği gibi, tıbbi açıdan kesin bir tedavi

yöntemi bulunmadığından kanser hastalığı toplumsal-kültürel söylemde doğrudan ölümle özdeşleştirilir. Bu ölümcül kanser algısı, kız kardeşin hastalığının ilerlemesiyle daha çok öne çıkar. Öte yandan onun, yakalandığı ölümcül hastalık karşısında direncini son ana kadar koruyan güçlü, sakın ve metanetli tavrı, insanın yaşamak için mücadele ettiği ölüm gerçeğiyle yüzleşmesinin, hatta onu kabullenmesinin kaçınılmazlığını gösterir. Aşağıdaki alıntıda net olarak gözlemlenebilen bu durum, romanın psikolojik yoğunluğunu belirleyen en temel unsurlardan biridir:

“Sie kämpft seit sechs Jahren gegen den Tod, und sie hat selten geweint in dieser Zeit.

Sie ist eine Kämpfernatur, und sie hat noch nie zu Selbstmitleid geneigt.

Wir sind immer wieder Ärzten begegnet, die Franziska ausdrücklich ihre Hochachtung ausgesprochen haben für die Tapferkeit, den Mut und die Würde, mit denen sie ihrem Schicksal begegnet” (s. 19).

(Altı yıldır ölümle savaşıyor ve bu süre boyunca neredeyse hiç ağlamadı.

O, savaşçı bir karaktere sahip ve hiçbir zaman kendine acımaya eğilim göstermedi.

Görüşüğümüz doktorlar daima Franziska’ya, kaderiyle yüzleşirken gösterdiği cesaret, metanet ve onurlu duruşundan dolayı açıkça hayranlıklarını dile getirdiler.)

Romanın yazar-anlatıcısı, kanserle savaşan kardeşi Franziska’nın bir hasta olarak yaşadığı fiziksel ve ruhsal dönüşümlerin yanı sıra, bir hasta yakını olarak kendisinin hasta kardeşini gözlemlerken yaşadığı umutsuzluk ve çaresizlik duygularını da betimler: *“Ich jedoch empfinde mich zunehmend als vollkommen ohnmächtig” (s. 65) (Ben ise kendimi giderek tamamen çaresiz hissediyorum.)* Kendi tutum ve davranışlarıyla duygu

durumlarını "sınırsız bir güce sahip" gibi görünen anne figürüyle kıyaslayan ben-anlatıcı, kardeşinin hastalığının ilerlemesiyle birlikte gittikçe kötüleşen halet-i ruhiyesini iç-monolog tekniğiyle anlatır:

"Ich sehe, was meine Mutter, die fast dreißig Jahre älter ist als ich, täglich leistet.

Sie bleibt dennoch fit und, wie es scheint, unbegrenzt belastbar.

Ich hingegen leiste eigentlich gar nichts und drehe trotzdem seelisch völlig am Rad.

[...] Ich empfinde mich zunehmend als vollkommen ohnmächtig.

Diese Ohnmacht zermürbt mich.

Ich brauche Hilfe." (s. 65)

"Annemin, benden neredeyse otuz yaş büyük olmasına rağmen her gün neler başardığını görüyorum.

O hâlâ güçlü, dayanıklı ve sanki sınırsız bir güce sahip gibi.

Oysa ben neredeyse hiçbir şey yapmıyor olmama rağmen ruhen tamamen çöküyorum.

[...] Kendimi giderek tamamen çaresiz hissediyorum. Bu çaresizlik beni yıpratıyor.

Yardıma ihtiyacım var."

Yukarıda görüldüğü gibi, kardeşinin yaşadıklarıyla hastalık ve ölüm gerçeğiyle kendi iç dünyasında hesaplaşan anlatıcı-yazar, özellikle ölümün yaklaşmasıyla birlikte kontrolden çıkan çaresizlik duygusunu ve umutsuzluğunu şöyle aktarır:

"Die Krankheit galoppiert plötzlich. Auf einmal überschlagen sich die Ereignisse. Wir verlieren die Kontrolle. Wir jagen hinterher, versuchen einen Dammbruch zu verhindern und haben doch das Gefühl, ständig zu spät zu sein. Sechs Jahre lang sind wir immer wieder aus jeder noch so aussichtslos erscheinenden Schlacht als –

zumindest vorübergehende – Sieger hervorgegangen. Jetzt droht uns das Schicksal abzuhängen. Trotz ihres Lächelns merke ich, dass dies kein guter Tag ist.” (s. 13).

(“Hastalık birdenbire hızlanarak ilerliyor. Olaylar bir anda kontrolden çıkıyor. Kontrolü kaybediyoruz. Onun peşinden koşuyor, bir set yıkımını engellemeye çalışıyoruz ama sürekli çok geç kaldığımız duygusunu yaşıyoruz. Altı yıl boyunca her ne kadar umutsuz görünen savaşlardan – en azından geçici – birer galip olarak çıkmış olsak da şimdi kaderin bizi geride bırakması tehdidiyle karşı karşıyayız. Onun gülümsemesine rağmen bunun iyi bir gün olmadığını fark ediyorum.”)

Yukarıdaki alıntıda, hastalığın beklenmedik şekilde hızlandığı, buna rağmen Franziska’nın onu sevenlerin daha fazla üzülmemesi için ‘gülümsemesi’ ile bu ağır dramatik tabloyu örtmeye çalıştığı gözlenir. Ancak hastalığın olumsuz seyri, tüm aile bireylerinin çaresizlik, endişe, karamsarlık ve umutsuzluk duygularına kapılmasına neden olur. Bu noktada anne figürünün, doktorların hastalığa bakış açısıyla hasta yakınlarının bakış açısındaki farklılığını ele veren şu sözleri çarpıcıdır:

“[...] sie sprechen überhaupt nicht von Hoffnung”, sagt meine Mutter. Dann fügt sie hinzu: “Ich will sofort zu ihr. Sie braucht mich jetzt. Vor allem, damit sich jemand um Clara kümmert” (s. 42).

(Annem, “Hiç umuttan söz etmiyorlar” dedi. Ardından ekledi: “Hemen yanına gitmek istiyorum. Şimdi bana ihtiyacı var. Her şeyden önce, Clara⁶ ile ilgilenecek birisi olsun diye.”)

⁶ Clara, Franziska’nın kızıdır ve geleceğe yönelik kaygılarında önemli konumdadır.

Romanda, yalnızca hasta Franziska'nın değil, aile bireylerinin de hastalık sürecinde yaşamlarıyla birlikte değişen rolleri ve duygu durumları anlatılır. Annenin evin işlerinin yanı sıra hastalanan kızının bakım rolünü üstlenmesi, Franziska'nın çocuklarından ayrılışı, kardeşliğin hastalıkla sınanması vb. kesitlerle, hastalığın bireyin kendisiyle ilişkisi gibi çevresiyle olan ilişkisinde de büyük bir dönüşüm yarattığını göstermektedir. Kanser hastalığıyla mücadele eden kardeşin yaşadığı bu süreç, aynı zamanda bir bütün olarak ailenin sınavını gözler önüne sermektedir. Yazar-anlatıcı, özellikle anne figürünün üstlendiği farklı rolleri ön plana çıkarır. Hasta kızı Franziska'nın her açıdan en büyük desteği konumunda olan anne, onun başucunda hemşirelik görevini üstlenir. Anne hem hasta kızının yaşama tutunabilmesi için gerekli psikolojik ve duygusal desteğin en önemli kaynağıdır, hem de aileyi bir arada tutan en büyük manevi güç konumundadır. 70 yaşında olmasına rağmen, hastanedeki kızının bakımıyla birlikte, aile içindeki birçok görevi tek başına üstlenen anne, tüm evin düzenini sağlar ve evcil hayvanlar da dahil olmak üzere tüm hane halkının ihtiyaçlarını karşılar:

“Während sich meine Schwester durch ihre Chemotherapie kämpft, meine siebzigjährige Mutter einen Haushalt mit Kleinkind, Teenager, drei Hunden, zwei Katzen und drei Enten managt und nebenher als Hilfskrankenschwester und Seelsorgerin im Krankenhaus Dienst am Bett ihrer Tochter tut...” (s. 62)

(“Kız kardeşim kemoterapiyle mücadele ederken, yetmiş yaşındaki annem küçük çocuk, ergen, üç köpek, iki kedi ve üç ördeğin bulunduğu bir evi çekip çeviriyor ve bunun yanında hastanede yardımcı hemşire ve manevi destekçi olarak kızının yatağında hizmet veriyordu...”)

Bu alıntılarda görüldüğü gibi yazar, hastalık sürecinin hastanın kendinde yol açtığı dönüşümlerle birlikte, yakın çevresinde insanlarda yol açtığı dönüşümleri de farklı boyutlarıyla sunar.

3- HASTA VE HASTA YAKINI OLARAK İKİ KIZ KARDEŞ FİĞÜRÜ

Hastalık temalı romanda Franziska, kanserin hasta birey üzerinde yol açtığı bedensel ve ruhsal değişimin boyutlarını yansıtan merkezi bir figürdür. Anlatıcı onun çöküşünü estetize etmez, bedeninin gözle görünür dönüşümlerini gerçekçi ve nesnel bir tutumla aktarır. Franziska'nın 1.73 boyunda olmasına rağmen 39 kiloya düşmesi, oksijen cihazına bağlı hale gelmesi – “In ihre Nase laufen zwei Schläuche, die sie mit dem Sauerstoffgerät verbinden.” (Burnuna tüpler takılı; oksijen cihazına bağlı) – ve yüzündeki keskin incelmeden dolayı “yaşayan bir ölüm kafatasına[na]” (s. 13-14) benzetilmesi, onun anlatıdaki varlığını sıradan bir hasta deneyiminin ötesine taşır. Burada bedensel çöküşün görünür hale gelmesinin yanı sıra yavaş yavaş kabullenilen bir sonun işaretleri anlatılır. Franziska'nın bedeni yalnızca hastalığın fizyolojik boyutuyla değil, yaşam ve ölüm arasındaki çizginin somut bir göstergesi olarak gösterilir. Bu bağlamda kız kardeş, bireysel bir hastalık deneyiminden çok daha fazlasını temsil ederek insanın varoluşsal sınırlarını yansıtan bir figür haline dönüşür.

Hastalık süreci boyunca sergilediği tavırlar onun karakterini daha da derinleştirir. Başlangıç evresinde görülen tepkiler, hastalığın ilerleyen zamanlarında da süreklilik gösterir. Bedensel çöküşün belirgin olmasına rağmen küçük ayrıntıları önemsemeyişi dikkat çekicidir. Yüzünde beliren “iğne ucu kadar küçük bir nokta[yı]” – (“Eine ganz kleine offene, nassende Stelle” (s. 212) – fark ettiğinde önemsemeyip küçümsemesi, hastalıkla kurduğu ilişkinin bir göstergesidir. Franziska'nın yüzünde

beliren bu küçük nokta, hastalığın olumsuz yönde seyrine dair kesin bir belirti değil, sıradan bir tahriş de olabilir. Bu durum, nasıl ilerleyeceği kestirilemeyen ciddi bir hastalık durumunda hastanın ve hasta yakınlarının sürekli kaygı hali içinde olduğunu gösterir. Franziska'nın bunu önemsemeyişi ise, sürecin belirsizliğin ağırlığını hafifletme çabası olarak okunabilir. Onun burada sergilediği tavır, hastalığın yarattığı kaygıyla baş etme biçimini somutlaştırır.

İki çocuk annesi olan Franziska açısından bir diğer önemli husus, anneliğin getirdiği varoluşsal sorumluluktur. Anlatı boyunca korkularının merkezinde kendisinin ölümünden çok, ölümünden sonra çocuklarının yaşamında bırakacağı eksiklik ve boşluk duygusu yer alır. Özellikle kızı henüz küçük olduğu için, o büyürken yanında olmayı çok ister. Çocuklarının kendisinin ölümünden sonra acı çekeceği düşüncesi, onun için gittikçe dayanılmaz bir hale gelir:

“Sie ist 46 Jahre alt und wird Tag und Nacht von dem Gedanken an ihre Kinder gequält, die sie zurücklassen muss: einen zwanzigjährigen Sohn und eine achtjährige Tochter. Darüber hinaus hat sie einfach Todesangst.” (s. 11).

(“O 46 yaşında ve çocuklarını geride bırakmak zorunda kalacağı düşüncesi ona gece gündüz eziyet ediyor: yirmi yaşında bir oğlu ve sekiz yaşında bir kızı var. Bunun ötesinde, onu pençesine alan basit bir ölüm korkusu var.”)

Yukarıdaki alıntı, onun için biyolojik açıdan yaşamının sona ermesinden ziyade çocuklarına karşı duyduğu sorumlulukların yarım kalma ihtimalinin korkutucu hale gelmeye başladığını gösterir. Anlatı boyunca buna yapılan bu vurgu, Franziska'yı yalnızca hasta kimliğiyle değil, aynı zamanda annelik rolüyle de tanımlar. Bununla bağlantılı olarak onun kızına bırakmak istediği “kendi sesinin belleği” de öldükten sonra

sevdikleri tarafından hatırlanmak, unutulmamak arzusunun somut bir ifadesidir:

“Es geht jetzt nur noch darum, Zeit zu gewinnen. Ich will, dass meine Tochter eine klare Erinnerung an mich hat, wenn ich nicht mehr da bin. Jeden Monat, wird ein Stück in ihrer Erinnerung sein, das ich länger lebe, jeder fünfte. Ich möchte, dass sie immer weiß, wie sich meine Stimme angehört hat.” (s. 212)

(“Artık tek amaç, zaman kazanmak. Ben öldükten sonra kızımın benden net bir hatırası olmasını istiyorum. Ne kadar uzun yaşarsam, hafızasında o kadar parça kalacak; beşinci ayda, altıncı ayda... Hep bilmesini istiyorum: Benim sesim nasıl çıkardı, bunu unutmam.”).

Artık onun için tek gelecek, öldükten sonrasıdır. Hasta kız kardeş, “öldükten sonra” ibaresi ile anlatının merkezine, somut olarak yanlarında olamayacağını bildiği çocuklarının hafızasında varlığını sürdürmeye çalışan bir anne figürü olarak konumlanır.

Link, romanın önsözünde kardeşi Franziska’nın yaşadıklarını kaleme alma gerekçesini açıklarken, eserin kişisel ve tanıklık boyutunu açıklar. Franziska’nın “Eğer tüm bunlar bir gün geride kalırsa, bunun hakkında yazmalısın!” (s. 5) sözü, Link’in bu romanı yazma motivasyonunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda roman, yalnızca bir hastalık öyküsü değil, aynı zamanda bir vasiyetin yerine getirilmesi ve yaşanan deneyimlerin kalıcı kılınması amacını taşımaktadır. Bu bakımdan ampirik yazar Link, gerçek dünyadakine koşturarak kendini romanın kurmaca dünyasına yazar abla figürü olarak eklemlemiştir. Aynı zamanda ben-anlatıcısı olduğu romanda yalnızca gözlemci değil; hastalık sürecine doğrudan tanıklık eden, bu süreci kayda geçiren ve kendi duygusal çalkantılarıyla birlikte aktaran figür konumundadır. Bu ikili konum eserde ona hem

öznel hem de belgesel bir ses kazandırmaktadır. Bir abla olarak üstlendiği görev ve sorumluluklar oldukça çeşitli ve geniş çaplıdır. Örneğin bir yandan hastaneye ulaşımın sağlanması, doktorlarla görüşmelerin yürütülmesi, öte yandan kardeşine fiziksel bakım sağlanması ve duygusal destek verilmesi onun görevleri arasındadır.

Yazar-anlatıcı figürü kardeşinin hastalığının gidişatı olumsuz yönde ilerledikçe, onun ruhsal dengesi de sarsılmaya başlar, büyük bir krizin eşiğine gelir:

“Während sich meine Schwester durch ihre Chemotherapie kämpft, [...] Ich stürze in die schlimmste Krise meines ganzen bisherigen Lebens.”

(“Kız kardeşim kemoterapiyle mücadele ederken... şimdiye kadarki hayatımın en büyük krizine yuvarlanıyorum.” (s. 62).

Yukarıdaki alıntı, yazarın kız kardeşinin ruh haline tanıklığının yanı sıra kendisinin iç dünyasındaki değişimlerin de gözlemcisi olduğunu ve kardeşinin yaşadıklarına tanıklığının, ruhunda dizginleyemediği derin bir yıkıma yol açtığını göstermektedir. Kardeşinin durumunu yakından gözlemler, hatta o acısını sakladığı zaman bile bunu sezinler. Bu bakımdan kardeşinin acısını dışardan izleyen bir figür olmaktan ziyade, bu sürecin bizzat içinde yer alıp bu acının duygusal yükünü onunla paylaşarak hafifletmeye çalıştığı gözlenir.

“Trotz ihres Lächelns merke ich, dass dies kein guter Tag werden wird” (s. 13). (“Onun gülümsemesine rağmen bugünün iyi bir gün olmayacağını fark ediyorum”) ifadesi, anlatıcının kardeşinin acılarına karşı farkındalığını ve duyarlılığını açığa çıkarmaktadır. Dışarıdan ne kadar güçlü durmaya çalışsa da kendi içinde büyük bir savaş vermektedir. Çoğu zaman yetersizlik, çaresizlik ve hatta suçluluk duygularıyla karşı karşıya

kalmaktadır. Aşağıdaki alıntı, onun umut telkin etme çabasının ardındaki derin çaresizliği görünür kılmaktadır:

“Vielleicht, so denke ich, ist das auch so, wenn man dringend zuzunehmen versucht. Es braucht seine Zeit, bis die Nahrung anschägt. »Du wirst sehen«, sage ich, »noch ein paar Wochen, und du passt in keine Jeans mehr.« Sie lächelt müde. So wird es nicht sein, und das wissen wir beide.” (s. 15)

(“Göreceksin, birkaç hafta içinde artık hiçbir jean sana olmayacak” sözleri üzerine Franziska’nın yalnızca yorgun bir gülümsemeyle karşılık vermesi ve anlatıcının “Bunun böyle olmayacağını ikimiz de biliyoruz”)

Anlatıda sık sık kardeşine moral vermeye çalışması, onu teselli etmesi, saçlarını kurutarak soğuk algınlığı gibi savunma mekanizmasını iyice zayıflatacak ek sorunlardan korumaya çalışması, hastanın bakımının yapılması çerçevesinde bir anlam kazanmaktadır. Franziska bazen geleceğe dair kaygı ve korkularını dile getirmek istediğinde, ablası hemen sözünü kesmekte ve “her şey iyi olacak” deyip onun negatif içerikli düşünce ve konuşmalarla moralinin bozulmasını engellemeye çalışmaktadır. Yazar-anlatıcı, bu şekilde aslında kendi içindeki güçsüzlüğü de gizlemeye çalışır. Ölüm ihtimalini dillendirmekten kaçınır, çünkü bu ihtimalle yüzleşmek, onun için yüzündeki umutlu “maskesini düşürmek”, kontrolünü yitirmek ve kriz eşliğini aşarak tamamen çökmek anlamına gelmektedir. Bu açıdan kardeşiyle bu tür konuşmalar yapmaktan kaçınması, onun güçlü görünme çabasının ardındaki devasa korku ve çaresizlik (s. 20) duygusunu gizlemek içindir.

Yazar-anlatıcı figürünün deneyimlediği bireysel yas sürecinin romanda nasıl temsil edildiğini açıklamak, hasta yakınlarının psikolojisini aydınlatmak açısından önem taşımaktadır. Özellikle eserin sonlarına

doğru yer alan bölümde ben anlatıcı, kardeşinin hastalığı yüzünden yaşadığı duygu durumu değişikliklerini ve yasın farklı evrelerini betimlemektedir. Franziska'nın tekrarlayan kanser teşhisleri, tedavilerin sonuçsuz kalması ve hastalığın giderek ağırlaşması, onun iç dünyasına hapsettiği umutsuzluğu derinleştirmektedir. Anlatıcı başlangıçta umutsuzluğunu gizlemeye çalışırken, bu dönemde ise açığa vurmaya başlamıştır: Gücünü yitiren Franziska artık "yaşamak istemediğini" dillendirdiğinde, önceleri onu azarlayarak yaşama bağlamaya çalışırken, ilerleyen süreçte bu sözlerin doğruluğunu düşünmeye başlaması dikkat çekmektedir. Özellikle akciğerde fibrozis bulgularının görülmesi ve ardından "son derece tehlikeli bir cilt kanseri" teşhisinin konulmasından sonra, "zehir gibi bedene sızan" (s. 219) bir umutsuzluk duygusuna gömülür.

Yazar-anlatıcı, kardeşini anlatırken ilk olarak geçmişe yönelmekte ve bu ilişkinin çocuklukta kurulan dilsel ve duygusal köklerine vurgu yapmaktadır: Kitabın kapak kısmında yer alan "[o]nun adını "Tschesi" koydum; çünkü küçük bir çocukken Franziska diyemiyordum. Biz ilk andan beri ayrılmazdık" ifadeleri, anlatının ilk sayfalarındaki "ikiz değiliz ama bağımız o yoğunlukta; birçok kişi bizi ikiz sanırdı, birimiz olmadan öteki düşünülemezdi" (s. 62) sözleriyle anlam kazanmaktadır. Bu arka plan, "Danach" bölümünde anlatılan yas sürecinin hem tonunu hem yönünü belirlemektedir.

Kardeşinin ölümünden sonra yazarın yas anlatısı, yalnızca sevdiğini kaybetmenin acısı olarak okunmamalıdır. Bu anlatı, varoluşsal bir sarsıntının, bedensel-ruhsal-zihinsel boyutlarda hissedilen derin bir acının ve süreklilik arz eden bir hatırlama durumunun sentezinden oluşmaktadır. Anlatıcı Franziska'nın yokluğunu kimi zaman fiziksel düzeyde algılanan acı dolu yoğun bir özlem duygusu biçiminde betimler.

Geceleri gökyüzüne dönerek onu aradığını, ama gündelik yaşam mekânlarının bu yokluğu her geçen gün daha da görünür kıldığını ifade eder. Yasın temel dinamiği, kaybı idealleştirmekten ziyade hatırlama yoluyla sürdürülmektedir. Charlotte kardeşinin zekâsını, alaycılığını ve kahkahasını anımsayarak belleğinde canlı bir “kişilik portresi” inşa etmekte; karşılıklı sevgi, güven ve yakınlığın göstergesi olan gündelik ayrıntıları kayda geçirmektedir (s. 315–316).

Yazma edimiyle iç içe geçen bu hatırlama süreci, Franziska’yı yalnızca bir “hastalık figürü” olarak konumlandırmaktan öte, direnç ve onurla yaşamını sürdüren bir birey olarak yeniden kurgulamaktadır. Link, kurumsal kayıtsızlık ve hoyratlıkla karşı karşıya gelinen anlarda dahi kardeşinin mağdur rolünü reddettiğini; nefes almakta güçlük çektiği zamanlarda bile dik duruşunu koruduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca altı yıllık mücadele boyunca Franziska’nın çevresindekiler üzerinde bıraktığı etkinin, ölümünün ardından kendisine gönderilen sayısız mektup aracılığıyla somutlaştığını belirtmektedir. Bu mektuplarda Franziska’nın gerek zorluk içindeki insanlara gerekse eziyet gören hayvanlara yönelik koşulsuz yardımseverliğinin öne çıkarıldığı görülmektedir (s. 316-317). Dolayısıyla yazarın yas deneyimi, yalnızca kaybın yol açtığı yıkım üzerinden değil, aynı zamanda kaybedilenin etik ve insani değerleri üzerinden de şekillenmektedir.

Yazar-anlatıcının kullandığı dil, hakikatle yüzleşmeyi temel değer olarak öne çıkarmaktadır. Kaybın benlikte yarattığı tahribatı şöyle ifade etmektedir: Artık kendini “yarım” hissetmektedir, bundan böyle “bacakları ve kolları olmadan yaşamayı öğrenmek zorunda kal[mıştır]”. Yas sürecini ise kronolojik bir akışla doğrusal bir ilerleyişten ziyade geri dönüşlerle, dalgalı hareketlerle betimler. Bir gün birkaç ürkek adım atılabilmekte, ertesi gün en küçük hareket dahi imkânsızlaşmakta; ardından beliren küçük bir umut ışıyla yeniden ilerleme mümkün

olmaktadır (s. 318–319). Bu betimlemeler, yasın sabit aşamalardan ibaret bir süreç olmadığını, ritmi değişken ve döngüsel bir deneyim olarak yaşandığını ortaya koymaktadır.

Yazarın yas süreci, yalnızca geçmişini anmakla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda kaybın ardından anlamın yeniden inşası yönünde çabayı da temsil etmektedir. “Neredesin şimdi?” sorusu aracılığıyla çocukluktan itibaren paylaşılan sınırsız açıklığın artık imkânsız oluşuna dikkat çekmekte ve bu bağlamda kardeşinin yokluğunun yarattığı derin boşluğu dillendirmektedir. Anlatı yazarın ölen, ama kitap sayfalarında dirimselleşen Franziska’ya doğrudan seslenerek onun ayakta kalma gücünü anımsamasıyla sonlanır. Yazar burada, kardeşini “tanıdığı en cesur insan” (s. 319) olarak nitelendirmektedir. Bu şekilde kayıp, yalnızca bir yokluk olarak değil, aynı zamanda kaybedilenin kişiliğiyle yüzleşme ve onu yaşatma olanağı olarak yeniden anlamlandırılmaktadır.

Sonuç olarak yazarın bireysel yas süreci üç temel eksende yoğunlaşmaktadır: (i) çocukluk döneminden itibaren “Tschesi” adlandırılmasıyla kurulan ve “ikiz” derecesinde algılanacak ölçüde güçlü kardeşlik bağının sürekliliği; (ii) kaybın bedensel düzeyde hissedilen ağırlığı ve hatırlama aracılığıyla kurulan etik tanıklık; (iii) dalgalı ilerleyişine rağmen yaşamı yeniden düzenleme iradesi. Bu üç eksen, yazarın anlatısını hem öznel bir yas güncesi hem de kaybedilenin onuruna tanıklık eden belgesel bir kayıt niteliğine dönüştürmektedir (s. 315-319).

SONUÇ

İnsanın hastalık ve ölüm karşısındaki acizliği ve çaresizliği, ruhsal bir yüzleşmeyi de beraberinde getirir. Link, bu çalışmada incelediğimiz

romanında, kız kardeşi Franziska'nın kanserle mücadelesini, insanın yaşamı ve ölümü sorgulayıp varoluşunu anlamlandırmaya çalıştığı bir süreç olarak evrensel boyuta taşımıştır.

Çalışmada gösterildiği gibi bu roman, yalnızca hastalığa tanıklık etmenin ve sevdiğini kaybetmenin acısının değil, aynı zamanda bireyin hastalık ve ölüm gerçeği karşısında savaşıma, dayanma, kabullenme ve yaşamla yeniden bağ kurma çabasının da anlatısıdır. Anlatının öznel yapısını güçlendiren ben-anlatım konumundan anlatılan romanda, fiziksel çöküşe koşut olarak ilerleyen ruhsal çözülme, eserin dramatik yapısını belirler. Zaman-mekân konseptleri, karakter yapıları ve olayların akışı, hastalık ve ölüm gerçeği karşısında insanın verdiği tepkilerin tedrici olarak derinlikli bir sorgulamaya, yüzleşmeye, savaşmaya ve en nihayetinde yaşamın bir gerçeği olarak kabullenişe dönüştüğünü göstermektedir. Çalışma, hastalık temasının romanda gündelik dilde ve gündelik yaşamın kaçınılmaz bir gerçeği olarak temsil edilip betimlendiğini ortaya koymuştur.

Girişte açılan hastalık tanımlamaları, romanda Franziska ve yazar-anlatıcı figürlerinin hasta ve hasta yakını olmaları bağlamında hastalıkla kurdukları ilişkileri analiz etmek için çalışmaya sağlam bir kuramsal zemin oluşturmuştur. Romanda Franziska'nın hastalığının türlü belirtiler ve tedavi süreçleri üzerinden betimlendiği, fiziksel anlamdaki çöküşün somut hale gelmesinin anlatıldığı kesitler, hastalığın tıbbi (doktorun) bakış açısından (kavramsal olarak) tanımlanan nesnel boyutunu temsil ederken, yazarın bu sürece tanıklığı, kardeşinin ruhsal iniş-çıkışlarını paylaşması hem hastalığı gittikçe ilerleyen kardeşinin hem de kendisinin korku, umutsuzluk ve çaresizlik gibi duygularını dillendirmesi ise hastalığın hastanın kendisi ve hasta yakınları tarafından deneyimlenerek alınılan öznel boyutu yansıtmaktadır. Böylece eserde bir yandan hastalığın tıbbi gerçekliği vurgulanırken öte yandan hastalığın hasta ve

hasta yakınları üzerindeki bireysel ve toplumsal etkileri öne çıkarılmaktadır.

Romanda bu iki boyutun eşzamanlı işlenişi, hastalık deneyiminin sadece tıbbi olmadığını, aynı zamanda psikolojik açıdan değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Bu ayrım, çalışmada yapılan figür analizinde, Franziska'nın doğrudan maruz kaldığı hastalık deneyimiyle, yazar ablasının, onun hastalık sürecine tanıklık ve yoldaşlık eden konumunu karşılaştırmalı şekilde değerlendirmemizi sağlamıştır. Bu şekilde çalışmada, hastalık temasının hem hastanın hem de hasta yakınlarının psikolojisi ve bakış açısından, bireysel ve sosyal boyutlarıyla çözümlenmesi gerektiği bulgulanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, eserin yalnızca kişisel bir kaybın anlatısı olmadığını, aynı zamanda bireyin yaşamla kurduğu ilişkiye dair derin psikolojik yansımalar içerdiğini göstermektedir. Özellikle anlatıcının iç sesi aracılığıyla yansıyan bu süreç, insanın ölüm karşısındaki kırılganlığı kadar direncini de somutlaştırır. Bu bağlamda roman, bireysel acının ötesine geçerek insan varoluşuna dair evrensel sorunları işleyen derinlikli bir eser olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Breton, D. L. (2005). *Acının Antropolojisi*. (O. İ. Yerguz, Çev.). Ankara: Sel Yayınları.
- Dervişcemaloğlu, B. (2012). "Edebiyat ile Tıbbın Buluştuğu Nokta: Anlatısal Tıp." *Yeni Türk Edebiyatı Dergisi* (6), 1–15.
- Duden Online. (2025). *Krankheit*. Erişim adresi: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Krankheit>
- Eco, U. (1995). *Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti*. (K. Atakay, Çev.). İstanbul: Can Yayınları.

- Karasu, B. (1999). *Öteki Metinler*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Link, C. (2014). *Sechs Jahre. Der Abschied von meiner Schwester*. München: Blanvalet Verlag.
- Link, C. (1986). *Verbotene Wege: Roman*. München: Goldmann Verlag.
Erişim adresi:
<https://archive.org/details/verbotenewegerom0000link/page/n3/mode/2up>
- Link, C. (2002). *Die Täuschung: Roman*. München: Wilhelm Goldmann. Erişim adresi: <https://archive.org/details/dietauschungroma0000link/mode/2up>
- Link, C. (2010). *Sturmzeit: Roman*. München: Blanvalet Taschenbuch Verlag.
Erişim adresi:
<https://archive.org/details/sturmzeitroman0000char/mode/2up>
- Link, C. (2013). *The Watcher: A Novel of Crime*. München: Blanvalet Verlag.
Erişim adresi:
https://archive.org/details/watcher0000link_u6g6/page/n3/mode/2up
- Mann, T. ([1924], 2003). *Der Zauberberg*. Frankfurt am Main: Fischer Verlag.
- Maren-Grisebach, M. (1972). *Methoden der Literaturwissenschaft*. München: Francke Verlag.
- National Cancer Institute. (2025). *Adult non-Hodgkin lymphoma treatment (PDQR)–Patient version*. National Cancer Institute.
<https://www.cancer.gov/types/lymphoma>
- Nişanyan, S. (t.y.). *Nişanyan Sözlük*. Erişim adresi:
<https://www.nisanyansozluk.com>
- Oskay, Ü. (1993). “Medikal Sosyolojide Bazı Kavramsal Açıklamalar.” *Sosyoloji Dergisi* (4), 89–140.
- Palmier, J.M. (2003). “Sakat Yaşam Üstüne Parçalar”. *Kitap-lık Aylık Edebiyat Dergisi*. Dosya: *Edebiyat ve Hastalık*. (E. Özdoğan, Çev.). Sayı: 61, Yıl: 10, İstanbul: YKY, 83–87.
- Rilke, R.M. ([1910], 1998). *Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge*. Frankfurt am Main und Leipzig: Suhrkamp Verlag.
- Safa, P. (1999). *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Charlotte Link'in *Sechs Jahre. Der Abschied Von Meiner Schwester* Adlı Romanında
Hastalık Teması

- Solak, Ö. (2016). *Edebiyat Biliminin Disiplinlerarası İmkanları*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Sontag, S. ([1978] 1988). *Bir Metafor Olarak Hastalık* (O. İ. Murat, Çev.). İstanbul: B/F/S Yayınları.
- Schneider, N. (1997). *Geschichte der Aesthetik von der Aufklaerung bis zur Postmoderne*. Stuttgart: Reclam Verlag. (İçinde: Kızılar Emer, F. (2024). *Milenyumda Postmodernizm. Kavramsal Bir Tur ve İki Postmodern Metin Okuması*. Ankara: Akademi Yayınları).
- Schnitzler, A. (1895). *Das Sterben*. Berlin: Fischer Verlag.
- Stanzel, F. (1993). *Typische Formen des Romans*. Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht.
- Tepebaşı, F. (2008). "Stanzel ve Romanda Anlatım Konumu". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (20), 381–396.
- Tolstoy, L. N. ([1886], 1988). *İvan İlyiç'in Ölümü*. (S. Raşa, Çev.). İstanbul: Oda Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). *Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr>
- World Health Organization (WHO) (2025). Erişim adresi: <https://www.who.int/about/governance/constitution>
- Zipfel, Frank (2009). "Autofiktion. Zwischen den Grenzen von Faktualität, Fiktionalität und Literarität?". *Grenzen der Literatur. Revisionen. Grundbegriffe der Literaturtheorie*. (Hg) S. Winko, F. Jannidis, G. Lauer. (s. 285-314). Berlin. New York: Walter de Gruyter,

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Bu çalışma, günümüz Almanca edebiyatının önemli kadın yazarlarından olan Charlotte Link'in *Sechs Jahre. Der Abschied Von Meiner Schwester* (2014) adlı romanını, hastalık teması ekseninde analiz etmektedir. Hastalık kavramı, organizmada ortaya çıkan kimi arazlar nedeniyle bedensel-fiziksel ve ruhsal-zihinsel anlamda sağlığın bozulmasını, genel ya da spesifik anlamda bir rahatsızlık durumunu imleyen olumsuz anlamlara karşılık gelmektedir. Dünya

Sağlık Örgütü'nün (WHO) "sadece hastalık veya sakatlığın olmaması değil, tam bir fiziksel, zihinsel ve sosyal refah hali" (www.who.int/about/governance, 2025) olarak tanımladığı "sağlık" kavramının tersi olan hastalık, en yalın anlamıyla insanın bedensel, ruhsal, sosyal refahının ve düzeninin bozulması anlamına gelir. Hastalık, doktorun bakış açısından objektif olarak hastalık (disease) ya da hastanın ve – aynı zamanda hastanın yakın-uzak çevresi bağlamında – toplumun bakış açısından subjektif olarak hastalık (illness) şeklinde tanımlanabilen çok katmanlı bir olgudur (Oskay, 1993, s. 97). Dolayısıyla hastalık kavramı, yalnızca biyomedikal açıdan tedavi edilmesi gereken olumsuz bir durumu betimlemekle sınırlı kalmayan, bireyin fizyolojik-psikolojik deneyimlerinin yanı sıra toplumun hastalığı sosyokültürel, bilgikuramsal, sanatsal ve yazınsal açılardan alımlama ve temsil biçimlerini de içine alarak tanımlanabilen çok boyutlu bir kavramdır. Palmier'in (2003, s. 85) söylemiyle "[b]asit bir fiziksel zarar değildir hastalık, dünyadaki insanın bütünüyle altüst olmasıdır." Birey olarak insanı ve/ veya kitle olarak toplumu kimliğinden, gövdesinden, köklerinden koparan, alışıldık yaşam biçiminin, düzenin kurulup belirlenmiş çerçevesinin dışına atan, huzurunu kaçırap rahatını bozan, belirsiz ve tekinsiz (Breton, 2005, s. 19-38) – muhtemelen acı, endişe, korku, güçsüzlük, çaresizlik gibi olumsuz duygulanımlara ve deneyimlere evrilmeye açık uçlu – bir şimdiyi ve geleceği imleyen hastalık kavramı, dünya edebiyatında sıklıkla işlenen temalar arasındadır. Edebiyatta hastalık kavramının, metnin semantik düzlemine genellikle bireysel ve/ veya toplumsal açıdan çöküş, yıkım, bunalım, acı ve ölüm gibi negatif yüklü semantik kavramlarla ilişki kurularak kodlandığı gözlenir. Ancak yozlaşma, çöküş ve yıkım kadar yenilenme, yeniden doğuş ya da yeniden inşa gibi olumlu potansiyellere de açık olan çokanlamlı metaforik dokusu, onu estetik-sanatsal düzlemde hemen her çağda çekici bir tema haline getirmiştir. Edebiyat ve hastalık kavramları bir araya gelince, ilk akla gelen çalışmalardan biri hiç kuşkusuz Amerikalı eleştirmen Susan Sontag'ın *Illnes As Metaphor* (1978) başlıklı çalışmasıdır. Sontag kanser hastalığına yakalandığı süreçte kaleme aldığı bu kült çalışmasında, hastalık kavramına dair dünya edebiyatına ve dünya siyasetine eklemlenen (genellikle teolojik kökenli) ürkünç ve akıl dışı ceza imgeleriyle yüklü hastalık metaforlarını aydınlatmıştır. Hastalık temasını toplumsal uzlaşıya dayanan dil aracılığıyla anlamlandırıp öyküselleştiren farklı türden anlatılar,

Charlotte Link'in *Sechs Jahre. Der Abschied Von Meiner Schwester* Adlı Romanında
Hastalık Teması

hastalığın yalnızca bireylerin bedenleri ve ruhları üzerinde yarattığı yıkıcı etkileri anlatmakla sınırlı kalmaz. Aynı zamanda toplumsal, siyasal, kültürel ve ahlaksal bağlamda yıkım ve çöküş olgularını da simgesel olarak canlandırmaya hizmet eder. Edebiyatta hastalık teması, temelde kavramın metaforik açıdan çokkatmanlı açılımlara gebe olmasından dolayı sıklıkla kullanılmakta, hastalık eksenli edebiyatbilimsel çalışmalar da edebiyat ile tıp ve biyoloji gibi farklı bilim dallarını buluşturan disiplinlerarası niteliğinden dolayı gittikçe daha çok öne çıkmaktadır. İşte bu çalışmanın araştırma nesnesi de Charlotte Link'in *Sechs Jahre. Der Abschied von meiner Schwester* (2014) adlı romanındaki hastalık temasıdır. Bu romanda Link, kendisi gibi kadın bir yazar olan ben-anlatıcısı aracılığı ile lenf kanserine yakalanan kız kardeşinin altı yıl süren kanserle mücadelesinin hüznü öyküsünü anlatır. Aile bağları ve kardeşlerin dayanışması acı, keder, çaresizlik, yas duyguları eşliğinde işlenir. Romanda hastalığın bireysel ve toplumsal boyutlarının eşzamanlı olarak ele alındığı, hastalığa yakalanan kız kardeş figürünün bedenindeki yıkımın, yalnızca bireysel olarak yaşanan bir acı deneyimi olmaktan çıkarak, yazar-anlatıcı abla figürü başta olmak üzere aile üyelerinin yaşamına da sirayet eden sosyal bir olgu haline gelmektedir. Bu çalışmanın amacı, Link'in otobiyografik romanını hastalık teması ekseninde analiz etmektir. Hastalığın romandaki temsil biçimlerinin ve metaforik açılımlarının aydınlatılması ve üstlendiği işlevin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın amacına uygun olarak pozitivist-biyografik eleştiri başta olmak üzere, yazar ve metin odaklı eleştiri yöntemleri kullanılmıştır.

EXTENDED ABSTRACT

This study analyses Charlotte Link's novel *Sechs Jahre. Der Abschied Von Meiner Schwester* (2014), written by one of the most important female authors in contemporary German literature, focusing on the theme of illness. The concept of illness refers to the deterioration of health in physio-corporeal and psycho-mental terms due to certain symptoms/conditions arising in the body, implying negative connotations in the sense of a general or specific state of discomfort.

Illness, which is the opposite of the concept of health defined by the World Health Organisation (WHO) as “a state of complete physical, mental and social well-being, not merely the absence of disease or infirmity” (www.who.int/about/governance, 2025), in its simplest sense means the disruption of a person’s physical, mental and social well-being and order. Illness is a multi-layered phenomenon that can be defined objectively as disease (from the doctor’s perspective), or subjectively as illness (from the perspective of the patient and – in the context of the patient’s immediate and wider environment – society) (Oskay, 1993, p. 97). Consequently, the concept of illness is not limited to describing a negative condition that requires biomedical treatment; it is a multidimensional concept that encompasses not only the individual’s physiological and psychological experiences but also the ways in which society perceives and represents illness from sociocultural, epistemological, artistic, and literary perspectives. As Palmier (2003, p. 85) puts it, “[s]ickness is not a simple physical injury; it is the complete upheaval of the human being in the world.” It is a concept of illness that detaches the individual and/or society as a whole away from their identity, their body, their roots, throws them outside the established framework of their accustomed way of life and order, disturbs their peace and comfort, and is uncertain and insecure (Breton, 2005, pp. 19-38) – potentially open to evolving into negative emotions and experiences such as pain, anxiety, fear, powerlessness, and helplessness – a concept of illness that signifies the present and the future, and is among the themes frequently explored in world literature. In literature, the concept of illness is often coded within the semantic plane of the text by associating it with negatively charged semantic concepts such as decline, destruction, crisis, suffering, and death, from an individual and/or societal perspective. However, its multi-layered metaphorical texture, which is as open to positive potentials such as renewal, rebirth or reconstruction as it is to decay, collapse and destruction, has made it an appealing theme in the aesthetic-artistic plane in almost every era. When literature and the concept of illness come together, one of the first works that comes to mind is undoubtedly American critic Susan Sontag’s *Illness as Metaphor* (1978). In this seminal work, written during her battle with cancer, Sontag illuminates the metaphors of illness laden with terrifying and irrational images of punishment (often of theological origin) that have been incorporated into world literature and world politics. Narratives of various kinds that interpret and fictionalise the theme of illness through language based on

social consensus do not merely recount the destructive effects of illness on individuals' bodies and souls. They also serve to symbolically evoke phenomena of destruction and collapse in social, political, cultural, and moral contexts. The theme of illness in literature is frequently used, primarily because the concept is susceptible to multi-layered metaphorical interpretations. Literary studies centred on illness are also increasingly prominent due to their interdisciplinary nature, bringing together literature with different scientific fields such as medicine and biology. The research object of this study is the theme of illness in Charlotte Link's novel *Sechs Jahre. Der Abschied von meiner Schwester* (2014). In this novel, Link narrates the poignant story of her sister's six-year battle with lymphoma through the first-person narrator, a female writer like herself. Family bonds and sibling solidarity are explored alongside feelings of pain, grief, helplessness, and mourning. The novel simultaneously addresses the individual and societal dimensions of the illness. The destruction wrought on the body of the sister who has fallen ill ceases to be merely an individual experience of suffering and becomes a social phenomenon that permeates the lives of family members, particularly the writer-narrator sister. The aim of this study is to analyse Link's autobiographical novel through the lens of the theme of illness. It seeks to shed light on the representations of illness in the novel and their metaphorical implications, and to reveal the function it serves. In this context, in line with the aim of the study, author- and text-focused criticism methods, primarily positivist-biographical criticism, have been employed.

Etik Komite Onayı: Bu araştırma için etik kurul izni gerekmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Yazarlar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için eşit düzeyde katkı sağlamışlardır.

Çıkar Çatışması: Yazar(lar); bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Yazar(lar); bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi: Yazar (lar); bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir yapay zekâ aracından faydalanmamıştır.

Sözcük Sayısı: Makaledeki sözcük sayısı 9000'i geçmemelidir.

Teşekkür: -